Themadag ASD 15 oktober 2026

Ochtenddeel – APK voor de ASD

4 thema's

Inzet

1. Bij de gemeente aandringen op een half-jaarplanning, voor een gedegen voorbereiding waarvoor de tijd kan worden genomen.
2. Per domein twee leden committeren (op basis van interesse, wie?) op een thema, ter verdieping; door focus op aandachtsgebied ontstaat meer betrokkenheid.
3. Tijdens vergaderingen meer regie door de voorzitter (en secretaris) opdat inbreng door en signalen van leden (aanleiding: individuele casuïstiek om een generiek probleem in een proces te duiden).
4. Meedenken aan de voorkant, over zowel lokale als regionale onderwerpen.
5. Organiseer een "cliëntenkring", een representatieve groep ervaringsdeskundigen waarmee twee maal per jaar wordt gesproken over belangrijke beleidsonderwerpen (per onderwerp) in het domein. Deze wijze van 'voeding' of achterbanconsultatie van de ASD versterkt diens rol.
   ASD beschikt niet over gegevens, initiatief zou meten worden uitgezet door de gemeente.
6. Tussentijdse rapportages van het Rijk naar de gemeenten (nagaan)[i].

Betrokkenheid.

Goed geborgd.

Inbreng

Bij concept-stukken – zoals adviezen – meer tijd nemen voor voorbereiding en -bespreking bij voorkeur plenair ten behoeve van verdieping al dan niet in een tussentijds overleg of bijvoorbeeld in Teams.

Rolbewustzijn en verantwoordelijkheid.

- In het Huishoudelijk Regelement een integriteitsprotocol opnemen.
- Secretaris deelt informatie, leden zijn zelf verantwoordelijk voor schifting.
- Herijking van de omschrijving/afbakening van het Sociale Domein. Waar zijn we wel van en waarvan niet ?

Hoe werken we samen.

- Thans een gemotiveerde club, zonder politieke (eigen) agenda.
- Randvoorwaarden worden in orde bevonden.
- Uitdaging is de ervaringen naar een hoger niveau te tillen, versterken signaalfunctie.
- Meer werk maken van profilering (hoe dan?), communicatief 'de boer op', ook ten behoeve van het aantrekken van nieuwe leden.

- Voor meer bekendheid zou een interview kunnen helpen: bijvoorbeeld L1 Radio, Heuvelland Vandaag, RTV Maastricht.
- Maar ook een interview in Van Harte, Etalage.
- Betrokken inwoners uit eigen netwerk rechtstreeks benaderen voor het lidmaatschap.
- Hoe pakken de andere adviesraden M'tricht-Heuvelland het aan?

Bij werving vermelden

- Betrokkenheid bij belangrijke maatschappelijke thema's
- Gemeente van binnen leren kennen (kijken in de keuken)
- Taakverdeling in de ASD: we maken het met elkaar.
- In inwerkmap voor nieuwe leden ook duidelijk maken hoe de gemeentelijke organisatie en processen eruit zien.

Wat verwachten we van Voorzitter & secretaris.

- Procedure vergaderingen op orde
- Agenda-technisch soms te weinig tijd dieper op onderwerpen in te gaan (4 uur vergaderen biedt weinig ruimte
- Agenda's ruimer tevoren opstellen en delen
- Onderwerpen voorzien van meer kader/inleiding voor een beter begrip
- Ook bij adviezen meerdere informatiebronnen raadplegen
- Ter borging van continuïteit goede overdracht regelen en bij toekomstige werving van beide rollen toezien op inhoudelijk sterke kandidaten (functiebeschrijving aanpassen)
- Herbezinning op termijn om de kwetsbaarheid te voorkomen

Middagdeel – Burgerparticipatie/-betrokkenheid

Besproken met een delegatie van de gemeente E-M: Swanhilde den Dunnen (strategisch beleidsmedewerker), Daniëlle Arends (afdelingshoofd directie), Daphne Meijs (communicatie) en Sjanne Quellhorst (portefeuillehouder burgerparticipatie/burgerbetrokkenheid).

Conclusies/afspraken

- Beleidsagenda (per half jaar) delen met de ASD
- Idem dashboard/sturingsinfo Sociaal domein
- Idem kwartaalrapportages Sociaal domein
- Betrokkenheid ASD bij opstellen nieuwe visie op Sociaal domein en Burgerbetrokkenheid.
- Inzicht in de doelgroepen
- Afspraken na 1 jaar evalueren

[i] Rapportages en gegevens van het Rijk voor/van de gemeente.

- CBS Monitor Sociaal Domein. Het CBS stelt deze in opdracht van het Rijk op, met cijfers per gemeente over Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Gemeenten leveren de data aan en krijgen de uitkomsten terug. Ze zijn openbaar via StatLine en waarstaatjegemeente.nl, dus ook voor de ASD direct in te zien.
- Gemeentefondscirculaires (mei en september). Hierin staat wat het Rijk de gemeente toekent, onder meer voor taken in het sociaal domein.
- SiSa-verantwoording (Single information, Single audit). Dit is het omgekeerde: de gemeente rapporteert via de jaarrekening aan het Rijk over specifieke uitkeringen.

- Landelijke monitors en evaluaties van ministeries en planbureaus (SCP, VWS, SZW), bijvoorbeeld over armoede, schulden en de Participatiewet. Deze geven soms ook een uitsplitsing per gemeente.
- Inspectierapporten, bijvoorbeeld van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Die gaan meestal over aanbieders en minder over de gemeente zelf.

Het toezicht op de gemeente (financieel en interbestuurlijk) ligt overigens grotendeels bij de provincie Limburg, niet direct bij het Rijk.

Rapportages met betrekking tot het sociaal domein:

1. Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GMSD), het hoofdinstrument
De monitor geeft per gemeente een beeld van de stand van het sociaal domein. Hij is opgezet door de VNG, het ministerie van VWS en het CBS. Hij laat het gebruik van voorzieningen zien onder de Wmo, de Participatiewet en de Jeugdwet. De cijfers komen deels van de gemeente zelf. Gemeenten leveren hun gegevens over Wmo-maatwerkarrangementen aan bij het CBS. Het CBS vult die aan met onder meer inkomens- en demografische gegevens en landelijke cijfers over jeugd en de Participatiewet.
De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het aanleveren en controleren van de Wmo-cijfers.
Volgens de VNG publiceert 95% van de gemeenten hun Wmo-gegevens halfjaarlijks op Waarstaatjegemeente.nl. De meest recente aanleverronde was in augustus 2026.

Voor Eijsden-Margraten kunnen actuele Wmo-cijfers worden nagegaan voor Jeugd- en Participatiewetcijfers, omdat die uit landelijke bronnen komen.

2. Andere landelijke monitors met cijfers per gemeente
De Monitor Abonnementstarief van VWS en het CBS geeft de uitgaven van gemeenten aan Wmo-maatwerkvoorzieningen.
Het CBS maakt daarnaast nog meer monitors waar gemeenten niets extra voor hoeven aan te leveren, zoals de Stapelingsmonitor, de Monitor transities Participatiewet en de Jeugdmonitor.
officielebekendmakingen
Over gezondheid en jeugd zijn er bijvoorbeeld de Gezondheidsmonitor Jeugd (GGD'en/RIVM) en de RIVM-monitor mentale gezondheid. Het CBS noemt beide als bronnen voor het jeugdstelsel. Voor Eijsden-Margraten levert de GGD Zuid-Limburg hier de regionale gegevens.

3. Financiële informatie van en naar het Rijk
De mei- en septembercirculaires van het Gemeentefonds laten zien welk geld er naar de gemeente gaat. Andersom rapporteert de gemeente via Iv3 en SiSa aan het Rijk. Die gegevens worden ook weer gebruikt in de monitors.

Cijfers sociaal domein Eijsden-Margraten

Eijsden-Margraten (ca. 26.350 inwoners) zit qua Wmo-gebruik op het landelijke niveau, met minder jeugdhulp dan gemiddeld en een stabiel bijstandsbestand van circa 220 uitkeringen. De cijfers komen uit CBS-tabellen die ook de basis vormen voor de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein; de cijfers over 2025 zijn voorlopig.

Wmo

In 2025 hadden 1.920 inwoners een Wmo-maatwerkvoorziening: 73 per 1.000 inwoners, tegen 72 landelijk. Het aantal stijgt licht (1.860 in 2023, 1.875 in 2024).

Voorziening	Cliënten 2025	Per 1.000 inw.	Nederland per 1.000
Totaal	**1.920**	**73**	**72**

Hulp bij het huishouden	915	35	31
Ondersteuning thuis	230	9	14
– waarvan begeleiding	130	5	11
Dagbesteding	110	4	4
Hulpmiddelen en diensten	1.385	53	44
– vervoervoorzieningen	1.320	50	31
– rolstoelen	155	6	7
– woonvoorzieningen	50	2	10

- Huishoudelijke hulp en vervoer (Omnibuzz/vervoerspas) liggen duidelijk boven het landelijke niveau; dat past bij de oudere bevolking.
- Begeleiding ligt juist duidelijk lager dan landelijk.
- Woonvoorzieningen daalden van 195 (2023) naar 50 (2024). Open vraag: is dit een registratiewijziging?
- Beschermd wonen en opvang ontbreken; die worden geregistreerd bij centrumgemeente Maastricht.

Bron: CBS, tabel 86050NED.

Jeugdzorg

In 2025 kreeg 11,9% van de jongeren jeugdhulp in natura, tegen 13,7% landelijk; na de piek van 14,4% in 2024 is dat een flinke daling.

Indicator	Eijsden-Margraten 2025	Eijsden-Margraten 2024	Nederland 2025
Jongeren met jeugdhulp in natura (% van alle jongeren)	11,9%	14,4%	13,7%
Aandeel daarvan met verblijf	9,0%	9,9%	7,6%
Jongeren met jeugdbescherming	0,9%	1,1%	1,0%
Jongeren met jeugdreclassering	0,4%	0,4%	0,4%

- Landelijk daalt jeugdzorg ook: 2025 is, coronajaar 2020 uitgezonderd, het eerste jaar met een daling sinds 2015 (CBS-nieuwsbericht).
- Het aandeel jeugdhulp mét verblijf ligt in Eijsden-Margraten boven het landelijke gemiddelde.

Bron: CBS, tabel 85098NED.

Bijstand (Participatiewet)

In april 2026 waren er 220 bijstandsuitkeringen: 190 aan mensen tot de AOW-leeftijd en 30 aan mensen daarboven.
Naar leefvorm (april 2026): ongeveer 140 alleenstaanden, 20 alleenstaande ouders en 60 echtparen. Gemeentelijke cijfers over mei–juli 2026 zijn nog niet gepubliceerd.

Bron: CBS, tabel 82015NED.

Komende publicaties

- Jeugd: voorlopige cijfers over het eerste halfjaar 2026 verschijnen eind oktober 2026.
- Wmo: definitieve cijfers over 2025 worden in december 2026 verwacht.

Bronnen

- CBS – Wmo-cliënten; type maatwerkvoorziening (detail), regio (86050NED)
- CBS – Indicatoren jeugdzorg in natura; gemeenten (85098NED)
- CBS – Minder jongeren met jeugdzorg in 2025
- data.overheid.nl – Bijstandsuitkeringen; uitkeringsgrondslag, regio (82015NED)
- data.overheid.nl – Jongeren met jeugdzorg; wijken 2025
- VNG – Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein